

GERONTOLOŠKI CENTAR
GERONTOLOŠKI CENTAR
GERONTOLOGIAI KÖZPONT

Telefon: (024) 644-444 Telefax: (024) 556-030 Aleja Maršala Tita 31 24000 SUBOTICA
email: gerontoc@eunet.rs sajt: www.gcsu.co.rs

Број: 50/01/24

Дана: 11.01.2024. године

Сходно члану 13. тачка 5) Закона о родној равноправности („Службени гласник РС“, број 52/2021), те у складу са одредбама Правилника о изради спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности („Службени гласник РС“, број 67/2022), а на основу члана 33. тачка 6. и члана 41. тачка 5. Статута Геронтолошког центра из Суботице, социјално-здравствена установа за збрињавање одраслих лица, Суботица, Алеја Маршала Тита 31 (у даљем тексту: ГЦС) Управни одбор ГЦС, на седници одржаној дана 10.01.2024. године, на предлог директора усваја

ПЛАН УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ОД ПОВРЕДЕ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У GERONTOLOŠKOM CENTRU SUBOTICA

УВОД

ГЦС је установа социјалне заштите. Делатност социјалне заштите, у смислу закона који је регулише, јесте организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености. Циљеви социјалне заштите, а самим тим и циљеви ГЦС, јесу између осталих, и обезбеђивање доступности услуга и остваривање права у социјалној заштити, стварање једнаких могућности за самостални живот и подстицање на социјалну укљученост; очување и унапређење породичних односа, као и унапређење породичне, родне и међугенерациске солидарности; те предупредњење злостављања, занемаривања или експлоатације, односно отклонити њихове последице. Набројани циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима.

ГЦС обавља делатност домског смештаја за одрасле и старије, као и другу врсту делатности сагласну основној делатности, у складу са законом, Одлуком о оснивању, Статутом и другим општим актима.

Законом о родној равноправности, у члану 1. се каже да се овим законом уређују појам, значење и мере политике за остваривање и унапређивање родне равноправности, врсте планских аката у области родне равноправности и начин извештавања о њиховој реализацији, институционални оквир за остваривање родне равноправности, напор над применом закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређивање родне равноправности.

Према наведеном закону, родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошки формираних разлика између мушкараца и жена и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

Чланом 13. тачка 4) Закона о родној равноправности предвиђено је да ради развоја, унапређивања и остваривања родне равноправности, државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа, установе, јавне агенције и друге организације и лица којима су законом поверена поједина јавна овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, доносе план или програм рада, односно пословања, који обавезно садрже и део о родној равноправности у органу јавне власти и код послодавца.

Члан 13. тачка 5) Закона о родној равноправности прописује је да ради развоја, унапређивања и остваривања родне равноправности, државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа, установе, јавне агенције и друге организације и лица којима су законом поверена поједина јавна овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, доносе план управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности.

Чланом 36. став 1. Закона о родној равноправности одређено је да су органи јавне власти који обављају послове у области социјалне и здравствене заштите дужни да обезбеде једнаке могућности у пружању социјалне и здравствене заштите за све кориснике услуга и права без обзира на пол, односно род, што укључује једнак приступ услугама и правима из области социјалне и здравствене заштите, а нарочито за лица која припадају осетљивим друштвеним групама.

У циљу остваривања циљева социјалне заштите и унапређења родне равноправности у свим сферама свог рада, а према члану 13. тачка 4) Закона о родној равноправности, Управни одбор ГЦС, на седници одржаној дана 10.12.2023. године усвојио је **План и програм остваривања родне равноправности у ГЦС заведен под бројем: 49/04/24**, који сходно Закону о родној равноправности садржи: **кратку оцену стања** у вези са положајем жена и мушкараца у ГЦС, укључујући и године старости, **списак посебних мера, разлоге** за одређивање посебних мера и **циљеве** који се њима постижу, **почетак примене, начин спровођења** и контроле и **престанак спровођења** посебних мера. Поред наведених делова, који су обавезни према одредбама Закона о родној равноправности, План и програм остваривања родне равноправности у ГЦС садржи и **уводне одредбе, правни оквир** за доношење, **дефинисање појмова и термина** важних за регулисање родне равноправности, **прецизира појам дискриминације** по полу и роду, те **уређује начин евидентирања података** важних а постизање одне равноправности.

Сходно члану 13. тачка 5) Закона о родној равноправности, а у циљу остваривања унапређења родне равноправности у свим сферама свог рада, односно ради **реализације Плана и програм остваривања родне равноправности у ГЦС службени број: 49/04/24** од 11.01.2024. године, а у складу са одредбама Правилника о изради испровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности, **ГЦС доноси овај План** (у даљем тексту: **План**), који садржи:

- 1) **списак области и радних процеса који су нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности**, укључујући и резултате процене степена ризика;
- 2) **списак превентивних мера којима се спречавају ризици и рокови за њихово предузимање;**
- 3) **податке о лицима одговорним за спровођење мера из плана управљања ризицима.**

II ОБЛАСТИ И РАДНИ ПРОЦЕСИ КОЈИ СУ НАРОЧИТО ИЗЛОЖЕНИ РИЗИКУ ЗА ПОВРЕДУ ПРИЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

У овом делу Плана смањења ризика потребно је направити кратак преглед области и процеса у функционисању ГЦС у којем може доћи до повреде принципа родне равноправности.

ГЦС нема интерну документацију из области родне равноправности. Први корак у том правцу било је доношење **Плана и програм остваривања родне равноправности у ГЦС службени број: 49/04/24** од 11.01.2024. године.

Ризик за повреду принципа родне равноправности представља и одсуство принципа или мера којима се мање заступљеном полу обезбеђује активно учешће у саставу и раду органа управљања и не издвајају се средства за унапређење родне равноправности.

Ризик представља и одсуство равномерне распоређености новозапослених лица по полу, али је то повезано са стањем на тржишту рада, односно са чињеницом да су за образовни и професионални профил који је неопходан ГЦС у пракси више заинтересоване особе женског пола, те долази до дисбаланса у броју запослених по полу.

Без обзира на непостојање мера или принципа у спровођењу родне равноправности у у претходном периоду, до сада није било узнемиравања, посредне или непосредне дискриминације по основу пола, односно рода, као ни судских спорова из ове области.

У току 2023. године укупан број услуга које су пружене корисницима услуга ГЦС, односно број лица примљених на домски смештај за одрасле и старије износи 428. Од тога су мушкарци користили услуге ГЦС 139 пута (33%), а жене 286 пута (67%). Из овога се може закључити да услуге које пружа ГЦС се користе у приближно истом проценту и да је заступљеност полова скоро уједначена у коришћењу ове услуге.

Мере које су предвиђене овим Планом управљања ризицима су пре свега са циљем унапређења до потпуне примене принципа родне равноправности.

III ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ КОЈИМА СЕ СПРЕЧАВАЈУ РИЗИЦИ ЗА ПОВРЕДУ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ И РОКОВИ ЗА ЊИХОВО ПРЕДУЗИМАЊЕ

Закон разврстава мере за остваривање и унапређење родне равноправности на опште мере и посебне мере.

Опште мере се доносе након друштвеног дијалога и широког друштвеног консензуса, док се посебне мере доносе појединачно на нивоу организације.

Опште мере

Опште мере за остваривање и унапређивање родне равноправности јесу законом прописане мере којима се у одређеној области забрањује дискриминација на основу пола, односно рода, или налаже одговарајуће поступање ради остваривања родне равноправности.

Опште мере обухватају и мере утврђене другим актима (декларације, резолуције, стратегије и сл.), чији је циљ остваривање родне равноправности.

Посебне мере

Посебне, односно подстицајне мере за остваривање и унапређивање родне равноправности, су активности, мере, критеријуми и праксе у складу са начелом једнаких могућности којима се обезбеђује равноправно учешће и заступљеност жена и мушкараца, посебно припадника осетљивих друштвених група, у свим сферама друштвеног живота и једнаке могућности за остваривање права и слобода.

У циљу остваривања и унапређења родне равноправности ГЦС, доноси следеће посебне, односно подстицајне мере:

- 1. Употреба родно осетљивог језика** на интернет презентацији ГЦС код означавања лица, приликом потписивања званичних дописа као комуникације са другим органима, услед одржавања стручних скупова, конференција и састанака уз имена учесника и слично. Упознавање свих запослених са Приручником за употребу родно осетљивог језика који је објављен на интернет страни Координационог тела за родну равноправност Владе Републике Србије;

Недоследна употреба женског рода када означавамо жене које обављају одређена занимања или јавне функције није питање граматичке правилности, јер је употреба женског рода граматички не само исправна већ и неопходна. Стога је доследна употреба језика равноправности питање свести о важности друштвене једнакости мушкараца и жена.

У интерним документима у ГЦС није присутан родно сензитиван језик. Сва документација се води у граматички мушком роду и подразумева природно мушки и женски род лица на који се односе.

2. **Промовисање једнаких могућности** у управљању људским ресурсима и на тржишту рада.
3. **Уравнотежена заступљеност полова** у свакој фази формулисања и спровођења политика родне равноправности. Тежња ка уравнотежености омогућиће примену принципа равноправности полова.
4. **Континуирано стручно усавршавање запослених о темама** родне равноправности принципа једнаких могућности мирног решавања спорова забране дискриминације на основу пола, рода, сексуалне оријентације, родног идентитета, старости, изгледа и слично. Подстицати запослене да похађају одређене програме обука који се односе на теме родне равноправности и забране дискриминације.

СТИЦАЊЕ НОВИХ ЗНАЊА И ВЕШТИНА У ПУНОЈ ПРИМЕНИ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОРГАНИЗАЦИЈИ, као и примена нових знања и вештина стечених на обукама, семинарима и конференцијама у раду, разлог је увођења ове мере.

5. **Прикупљање релевантних података** разврстаних по полу и њихово достављање надлежним институцијама. Ово ће омогућити јасну слику и увид у стварно стање у погледу реализације родне равноправности, што ће указати на примену неопходних мера у циљу постизања пуног принципа родне равноправности.
6. **Успостављање континуиране сарадње** са државним органима и организацијама цивилног друштва у виду размене информација и знања са циљем унапређења родне равноправности, чиме се омогућава једноставнија имплементација обавеза проистеклих из законских и подзаконских аката. Спровођење ове мере се врши потписивањем Меморандума о сарадњи, разменом информација из области родне равноправности, одржавањем округлих столова и презентација, учествовањем на панелним дискусијама о искуствима у спровођењу родне равноправности.

Наведене мере примењују се континуирано, без временског ограничења а спроводиће се од дана доношења Плана управљања ризицима, до постизања циља због којег су прописане.

У ГЦС се именује лице задужено за родну равноправност које има задатак да: прати спровођење политика и мера за остваривање и унапређивање родне равноправности; прати стање о полној структури запослених и радно ангажованих лица у ГЦС у коме су одређени и саставља извештаје о утврђеном стању у погледу достигнутог нивоа остваривања родне равноправности у ГЦС; доставља извештаје директору ГЦС. Одлуку о именовању лица задуженог за родну равноправност доноси директор, у складу са описом послова запослених у Правилнику о систематизацији радних места.

На дан доношења овог Плана, лице задужено за родну равноправност у ГЦС је Гордана Војнић Пурчар, дипл.правник, распоређен(а) на пословима Секретар/Правник, Руководилац службе за опште, правне и послове јавних набавки.

Рокови за спровођење посебних мера и извештавања

Предвиђене посебне или подстицајне мере, спроводе се континуирано у току календарске године а остварени резултати се представљају у извештају који се доставља надлежном министарству најкасније до 15. јануара текуће године за претходну годину, при чему Министарство ближе прописује садржину извештаја.

Подаци који се евидентирају исказују се бројчано или процентуално и не могу да садрже податке о личности.

Подаци се евидентирају на посебном обрасцу које прописује Министарство и у њега се уноси свака промена тих података у року од 8 радних дана од дана када је промена настала.

Мере које се одређују у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова

ГЦС нема неуравнотежену заступљеност полова у органима одлучивања, као и организационој структури, па тако ове мере нису неопходне за унапређење принципа родне равноправности

Примена Плана

План почиње да се примењује почев од дана доношења и објављивања на огласној табли ГЦС и интернет презентацији ГЦС.

Све мере су донете са циљем континуираног унапређења родне равноправности у ГЦС.

Спровођење мера се врши континуирано кроз процесе доношења одлука, квалитативним извештавањем органа руковођења о свим битним елементима везаним за родну равноправност, као и подизањем свести код чланова о значају примене принципа родне равноправности.

Како су предложене мере дугорочне или трајне, не постоји рок за њихов завршетак, већ ће се оне примењивати у континуитету.

Коначни циљ који се жели постићи усвајањем Плана управљања ризицима и спровођењем мера које су у њему наведене је да се могућност да дође до повреде принципа родне равноправности, сведе на минимум.

ПРИЛОЗИ

Прилог 1: План и програм остваривања родне равноправности у ГЦС од 11.01.2024. године, заведен под службеним бројем: 49/04/24;

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА ГЦС

Зорана Кајдочи

